

Received: 26 กุมภาพันธ์ 2026

Revised: 14 มีนาคม 2026

Accepted: 5 เมษายน 2026

แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลทางวิชาการของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา)
Guidelines for Developing Academic Effectiveness of Teachers at
Wat Ban Chung (Isara Wittaya) School

ภาคภูมิ ทองลาด

Pakphum Thonglad

โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)

Wat Banchung (Isara Wittaya) School

E-mail: pakphumthonglad@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับประสิทธิผลทางวิชาการของครู โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวคิดด้านการบริหารการศึกษากับการพัฒนาบุคลากร ซึ่งครอบคลุมแนวคิดการบริหารที่สำคัญ ตลอดจนการอธิบายความหมายและมิติของประสิทธิผลทางวิชาการของครู ส่วนที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางวิชาการของครู โดยจัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยด้านบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสามกับประสิทธิผลทางวิชาการสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้ในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาครูให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น ผลการศึกษาจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการบริหารการศึกษา การพัฒนานวัตกรรม และแนวทางการยกระดับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในภาพรวมและกลุ่มครูที่ได้รับการพัฒนาโดยตรง นอกจากนี้ องค์ความรู้ที่ได้ยังสามารถใช้เป็นฐานในการกำหนดนโยบายการบริหารการศึกษา รวมถึงการต่อยอดงานวิจัยในอนาคต เพื่อสร้างระบบการพัฒนาครูที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, ประสิทธิภาพทางวิชาการของครู, ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

This article aimed to enhance the understanding of educational personnel and stakeholders regarding the improvement of teachers' academic effectiveness. The content was divided into two main parts. The first part addressed concepts of educational administration and personnel development, covering essential administrative theories as well as the meaning and dimensions of teachers' academic

effectiveness. The second part examined causal factors influencing teachers' academic effectiveness, categorized into three groups: network factors, organizational factors, and individual factors. The interrelationship between these causal factors and academic effectiveness was formulated as a conceptual framework for research, which was employed to design models for improving teachers' effectiveness. The findings generated new knowledge in educational administration, innovations derived from research, and practical guidelines for enhancing target groups, both collectively and specifically for teachers who had undergone development. Furthermore, the knowledge obtained could be utilized as a foundation for educational policy formulation and for future research, thereby contributing to sustainable teacher development aligned with international standards.

Keywords: Educational Administration, Teachers' Academic Effectiveness, Causal Factors

บทนำ

ปัจจุบันพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังอยู่ในระดับต่ำ และมีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล หลายรายงานชี้ให้เห็นว่านักเรียนไทยทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยในหลายวิชาลดลงจากการประเมินครั้งก่อน และยังไม่สามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วีระยุทธ ชาทะกาญจน์, 2560, หน้า 52) ขณะเดียวกัน รายงานของ International Institute for Management Development (IMD) ก็สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพด้านการศึกษาของประเทศไทยยังด้อยกว่าหลายประเทศ แม้จะเป็นประเทศในภูมิภาคเดียวกันก็ตาม

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนในเขตปริณทลอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ครูได้รับการพัฒนาทักษะการสอนและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน เหตุผลสำคัญคือเพื่อให้ครูมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต อีกทั้งยังช่วยให้สถานศึกษาในเขตปริณทลสามารถส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 47)

ดังนั้น สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ ประสิทธิภาพทางวิชาการของครู ซึ่งหมายถึงความสามารถของครูในการใช้ความรู้ ทักษะ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่มีประสิทธิภาพสูงจะสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สนับสนุนการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและด้านบุคลิกภาพของผู้เรียน รวมถึงปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (Stronge, 2018, p.17) ทั้งนี้ ระดับประสิทธิผลของครูอาจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ทั้งภายในและภายนอก เช่น ผู้บริหาร สถานศึกษา และปัจจัยส่วนบุคคลของครูเอง

การส่งเสริมให้ครูมีประสิทธิผลทางวิชาการสูงขึ้นจึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุ รูปแบบการพัฒนา และการบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสระวิทยา) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลทางวิชาการของครู เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถจัดการกับปัจจัยเชิงสาเหตุ และนำไปสู่การพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาครู โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวคิดทางการบริหารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลทางวิชาการของครู และส่วนที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิผลทางวิชาการของครู

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุประสิทธิผลทางวิชาการของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง(อิสระวิทยา)
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลทางวิชาการของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง(อิสระวิทยา)

กรอบแนวคิด

ตัวแปรตาม

ประสิทธิผลทางวิชาการของครู

1. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. การเป็นผู้นำทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ
3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยด้านผู้บริหาร

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
2. การสนับสนุนจากผู้บริหาร
3. นโยบายการบริหารงานวิชาการ

ปัจจัยด้านสถานศึกษา

1. วัฒนธรรมองค์กรทางการศึกษา
2. ความพร้อมของทรัพยากรทางวิชาการ
3. การส่งเสริมกิจกรรมและการแข่งขันทางวิชาการ

ปัจจัยด้านบุคคล

1. ความรู้และทักษะในงานวิชาการ
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในงานวิชาการ
3. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนในการทำงานวิชาการ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางการบริหาร การบริหารการศึกษาในประเทศไทยมีการนำแนวคิดจากนักวิชาการและนักบริหารมาใช้หลากหลายแนวทาง โดยแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้บ่อย ได้แก่

แนวคิดกระบวนการบริหาร (POSDCoRB) Gulick และ Urwick (1937, อ้างถึงใน ฐานิศร กาบบัวศรี, 2562, หน้า 18-20) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหารในหนังสือ Paper on the Science of Administration โดยสรุปหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning), การจัดองค์กร (Organizing), การบริหารบุคลากร (Staffing), การอำนวยความสะดวก (Directing), การประสานงาน (Coordinating), การรายงานผล (Reporting) และการบริหารงบประมาณ (Budgeting) ซึ่งถือเป็นกรอบสำคัญในการจัดการองค์การอย่างเป็นระบบ

แนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) Deming (1986, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, หน้า 26-27) ได้นำแนวคิดวงจรการควบคุมคุณภาพของ Shewhart (1939) มาพัฒนาเป็นวงจร PDCA ได้แก่ การวางแผน (Plan), การปฏิบัติ (Do), การตรวจสอบ (Check), และการปรับปรุงแก้ไข (Act) แนวคิดนี้เน้นการทำงานอย่างต่อเนื่องและการปรับปรุงคุณภาพในทุกขั้นตอน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทรัพยากรทางการบริหาร (4M) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545, หน้า 14) อธิบายว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทรัพยากรพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ (Man), เงินทุน (Money), วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการบริหารจัดการ (Management/Method) โดยการใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สรุป แนวคิดทั้งสามสะท้อนมุมมองที่แตกต่างกันในการบริหาร ได้แก่ การจัดการกระบวนการ (POSDCoRB), การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (PDCA) และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (4M) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลทางวิชาการของครู แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลทางวิชาการของครูมีรากฐานจากงานของ Shulman (1986, pp.4-14) ที่เสนอกรอบแนวคิด Pedagogical Content Knowledge (PCK) ซึ่งเน้นการบูรณาการระหว่างความรู้ด้านเนื้อหาและวิธีการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมา Archambault และ Barnett (2011, pp.1656-1662) ได้สนับสนุนแนวคิดนี้โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบการสอนที่เหมาะสมในการถ่ายทอดองค์ความรู้

Mishra และ Koehler (2006, pp.1023-1035) ได้ต่อยอดแนวคิด PCK โดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ามา จนเกิดเป็นกรอบแนวคิด Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge: CK), ความรู้ด้านการสอน (Pedagogical Knowledge: PK) และความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge: TK) (Koehler & Mishra, 2009, pp.60-70) ครูที่มีประสิทธิผลทางวิชาการในยุคปัจจุบันจึงต้องสามารถเลือกและบูรณาการเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวิธีการสอน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างแท้จริง ประสิทธิผลทางวิชาการของครู เป็นความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่มีประสิทธิผลทางวิชาการจะสามารถวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จัดการห้องเรียนได้อย่างดี และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน โดยองค์ประกอบของประสิทธิผลทางวิชาการของครู ประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการที่ลึกซึ้งและถูกต้อง การวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การจัดการห้องเรียนที่ดี และการวัดและประเมินผลที่แม่นยำครูที่มีประสิทธิผลจะสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเอื้อต่อการพัฒนานักเรียนได้

สรุปผลของการวิจัย

บทความนี้มุ่งนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลทางวิชาการของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสสระวิทยา) โดยอาศัยแนวทางจากศาสตร์การบริหารการศึกษา และจิตพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบของประสิทธิผลทางวิชาการของครูได้ 3 ด้านหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเป็นผู้นำทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทางวิชาการของครูออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การสนับสนุนจากผู้บริหาร และนโยบายการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านสถานศึกษาประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์กรทางการศึกษา ความพร้อมของทรัพยากรทางวิชาการ และการส่งเสริมกิจกรรมและการแข่งขันทางวิชาการ และปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย ความรู้และทักษะในงานวิชาการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในงานวิชาการ และความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนในการทำงานวิชาการ แต่ละกลุ่มปัจจัยได้ถูกคัดเลือกและนำเสนอผ่านวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเชิงทฤษฎีและงานวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลทางวิชาการของครูวิชาการของครูและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- ฐานิสรา กาบบัวศรี. (2562). การประยุกต์แนวคิดการบริหาร POSDCoRB ในการบริหารสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ. (2545). การจัดการทั่วไป. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานการพัฒนารายงานการสอนในเขต
ปริมณฑล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- วีระยุทธ ชาทะกาญจน์. (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). การบริหารคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Archambault, L., & Barnett, J. (2011). Revisiting technological pedagogical content
knowledge: Exploring the TPACK framework. *Computers & Education*, 55(4),
1656–1662
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge: MIT Press
- Gulick, L. and Urwick, L.(1973). *Papers on the Science of Administration*. Institute of
Public Administration, New York.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge
(TPACK)? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60–70
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A
framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054
- Paul, R. (1997). *Managing organizational change*. London: Routledge
- Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching.
Educational Researcher, 15(2), 4–14
- Stronge, J. H. (2018). *Qualities of effective teachers*. Alexandria, VA: ASCD